

Jaarverslag 2024

NatuurWijs
DE NATUUR ALS KLASLOKAAL

2	Voorwoord
4	Highlights
6	Wat is NatuurWijs?
11	Projecten
13	Samenwerkingen
16	Onze impact
18	Sponsors
19	Financiën
22	Founding partners
24	Over ons

Voorwoord

Met trots presenteren wij u het jaarverslag van 2024 van Stichting NatuurWijs. Een jaar waarin we meer dan 31.000 kinderen de natuur in hebben kunnen laten gaan, een groei van meer dan 15% tov het jaar ervoor! Een jaar waarin we ons hebben ingezet voor natuurbeleving en bewustwording bij de jeugd.

We zijn ontzettend blij met de erkenning die de NatuurWijs Leerlijn heeft gekregen van de Gezonde School. De leerlijn wordt gezien als een inhoudelijk sterke interventie en zeer gedegen uitgewerkte leerlijn. De leerlijn biedt hiermee een zeer goede mogelijkheid om natuuronderwijs in te richten op scholen. De in 2024 vernieuwde NatuurWijs leerlijn sluit goed aan op de toenemende vraag vanuit scholen om kinderen meer naar buiten te nemen en verbinding te laten maken met de natuur. In 2024 zijn alle leerlijn NatuurWijzers getraind in het werken met de vernieuwde leerlijn.

Eén van de andere hoogtepunten van dit jaar was het aanbieden van onze VakantieToers, zodat ook kinderen die niet op vakantie kunnen gaan, de prachtige natuur kunnen beleven. Wij geloven dat ieder kind recht heeft op het ervaren en zelf ontdekken van de natuur en het belang van duurzaamheid en het behoud ervan inziet.

Wij willen alle betrokkenen, van NatuurWijzers tot partners en financiers, hartelijk bedanken voor hun inzet en steun. Samen maken we het mogelijk om kinderen de natuur te laten ervaren en hen bewust te maken van het belang ervan.

Namens het bestuur van Stichting NatuurWijs,

Debbie Kamphuis,
Voorzitter Stichting NatuurWijs

foto: Marco van de Burgwal

NatuurWijs
DE NATUUR ALS KLASLOKAAL

Highlights 2024

Nog meer kinderen!

In 2024 hebben er ca 1.270 klassen en 31.800 kinderen deelgenomen aan de NatuurWijs activiteiten, een groei van ruim 15% ten opzichte van 2023.

De vernieuwde NatuurWijs Leerlijn is erkend als goede lesmethode door de Gezonde School.

Er zijn 8 Vakantietoers georganiseerd voor kinderen in Den Haag, Leiden, Amsterdam en Utrecht.

NatuurWijs is een hernieuwde samenwerking aangegaan met Staatsbosbeheer en het NatuurCollege.

Er zijn 12 NatuurWijs scholen die de NatuurWijs Leerlijn volgen.

In 2024 is de NatuurWijs Leerlijn vernieuwd: er is een handleiding bij de Leerlijn gemaakt voor NatuurWijzers en leerkrachten op de NatuurWijs scholen. De eerste school is gestart waarin alle leerkrachten worden opgeleid als NatuurWijzer!

Het project Groene Leerpada is met mooie resultaten afgerond.

Wat is NatuurWijs?

Kerntaak

Zelfontdekkend leren in de natuur, door de natuur, van de natuur, over de natuur. Dat is NatuurWijs: natuurbeleving en natuureducatie voor kinderen op de basisschool. NatuurWijs wordt in drie varianten aangeboden aan basisscholen:

- 1 Natuurbeleving, op avontuur in de natuur
Een hele dag de natuur ervaren met alle zintuigen. Een onderdompelingservaring voor kinderen, gericht op in de natuur zijn en zelf ontdekken.
- 2 Natuureducatie, de natuur als klaslokaal
Natuurbeleving en natuuronderwijs buiten, gekoppeld aan leerdoelen. De natuurdag wordt aangevuld met een voorbereidende les en een verwerkingsles in de klas door de leerkracht.
- 3 NatuurWijs Leerlijn, voor groep 1 t/m 8
Natuureducatie in de natuur op basis van een doorlopende leerlijn natuur. De inhoud van de leerlijn is afgestemd op de nieuwe aanbodsdoelen van Stichting Leerplan Ontwikkeling (SLO).

Missie

Stichting NatuurWijs zet zich in om kinderen in contact te brengen met de natuur waar zij deel van uitmaken. Dit doet zij in de overtuiging dat, als kinderen zich verbonden voelen met de natuur, ze zich zullen ontwikkelen tot wereldburgers die verantwoordelijkheid nemen voor hun medemens en hun natuurlijke omgeving. Dit legt de basis voor een duurzame samenleving.

BBBZZZZZ....

Vakantietoers

In de schoolvakanties organiseert NatuurWijs stoere en avontuurlijke natuurprogramma's voor kinderen van 8 t/m 10 jaar, waarbij de kinderen worden 'opgeleid' tot natuurbeschermer. We doen dit in samenwerking met welzijnsorganisaties, gemeenten en sociaal makelaars. Een aanbod aan kinderen die anders niet op vakantie zouden gaan.

De kinderen gaan 3 hele dagen de natuur in onder begeleiding van professionele NatuurWijzers en vrijwilligers. Ze ontdekken de mooiste plekjes natuur, onderzoeken de natuur, spelen in de natuur en zorgen voor de natuur als echte natuurbeschermers.

In 2024 hebben we maar liefst 8 vakantietoers georganiseerd voor kinderen in Amsterdam, Den Haag, Utrecht en Leiden. De vakantietoers worden mogelijk gemaakt door onze sponsors.

Online opdrachten voor buiten

We blijven leerkrachten stimuleren om zelf naar buiten te gaan met hun leerlingen door het beschikbaar stellen van 100+ natuuropdrachten – voor op het schoolplein of park in de buurt van de school, via onze website.

Via de scholennieuwsbrief krijgen scholen een aantal keer per jaar doe-opdrachten toegestuurd, met aanvullende tips over vormgeven aan natuuronderwijs, bij voorkeur buiten.

Onze locaties

Er zijn NatuurWijs locaties in Amsterdam, Utrecht, Den Haag, Leiden, West Brabant, Oost Brabant en Limburg, Gelderland en Noord-Nederland.

Al deze locaties hebben een eigen coördinator die het regionale team van NatuurWijzers ondersteunt met acquisitie en planning van de buitendagen met scholen. Daarnaast wordt NatuurWijs uitgevoerd door individuele NatuurWijzers verspreid over het hele land.

Opleiding, trainingen, workshops en terugkomdagen

Er zijn in 2024 twee 10 daagse opleidingen geweest voor NatuurWijzers met 30 deelnemers. Daarnaast zijn 15 leerkrachten van de Vrije School in Almere in augustus gestart met de in-company NatuurWijs leerlijn training.

Er zijn eind 2024 ca. 130 actieve NatuurWijzers.

Andere trainingen en workshops

Tweedaagse workshop HeuvelrugWijs:

Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug – voor vrijwilligers Nationaal Park, in samenwerking met IVN.

Workshops NatuurWijs voor leerkrachten regio Alkmaar

Workshops NatuurWijs voor Bunzl-medewerkers en hun kinderen

Terugkomdagen

In maart en november 2024 waren er 2 terugkomdagen voor NatuurWijzers, met als thema's resp. communicatie met de school én boom, bos en bosbeheer.

SCAN CODE VOOR
INFORMATIE
TRAINING
NATUURWIJZER

NatuurWijs
DE NATUUR ALS KLASLOKAAL

Projecten

Het Groene Leerpap

Tijdens de NatuurWijs natuurdagen met kinderen valt het iedere keer op dat een aantal kinderen helemaal weg is van natuur. Ze stellen veel vragen, willen van alles weten, blijven geconcentreerd aan de opdrachten werken en willen nooit dat de natuurdag afgelopen is. Aan deze intrinsiek gemotiveerde kinderen willen we een doorgroei traject bieden. We noemen het een Groen Leerpap. Met dit Groene Leerpap bieden we kinderen en jongeren de mogelijkheid om steeds een volgende stap te zetten, om zich verder te ontwikkelen. Met activiteiten, horend bij de verschillende leeftijden, stimuleren we hen op hun Groene Leerpap. Wat we vooral belangrijk vinden is dat de kinderen en jongeren de kans krijgen om iets met de verbinding met en interesse voor natuur te doen.

In 2024 zijn in de pilot vele activiteiten uitgevoerd, zoals deelname aan natuurmarkten en natuuractiviteiten voor buurtbewoners in Leiden, VakantieToers, natuurberoepen project in Den Haag en een NatuurWijs excursie voor ouders (uit aandachtswijken) in Den Haag.

De pilot het Groene Leerpap is in 2024 afgerond. Dit project werd financieel mogelijk gemaakt door Stichting DOEN en Buitenfonds.

TJIEP ...TJIEP

Stichting Natuur & Milieu

Voor een lespakket over waterkwaliteit voor basisscholen van Stichting Natuur & Milieu heeft NatuurWijs lesbrieven ontwikkeld voor kinderen van 6-8 jaar, gericht op al het leven in het water. Deze zijn verspreid naar 4500 adressen.

**NATUUR
& MILIEU**

Opdracht 1

Elke druppel telt

5 à 10 minuten • In de klas

Hoeverveel zoet water is er op de aarde denken de leerlingen?

- Taken van het lesplan: Het is de aarde.
- Vraag de kinderen hoeveel een druppel te maken dat de hoeveelheid zoet water op de wereld ongeveer.
- Taken uiteindelijk het juiste antwoord. Het is maar 3 procent. Echte een klein druppeltje dus maar!

Van de 3 procent is zelfs nog minder (maar 1 procent) bruikbaar als drinkwater voor mensen.

Hoe komt het dat er zo weinig zoet water beschikbaar is, denken de leerlingen?

Een deel van het water zit opgeslagen: het is in:

- Oceaan en in de oceaan: water in de oceaan.
- Water in de oceaan: water in de oceaan.
- Water in de oceaan: water in de oceaan.
- Water in de oceaan: water in de oceaan.

Maak nu samen een woordweb

Wat gebruiken mensen (en dieren) allemaal water voor? Teken een mens en een dier en maak het bijbehorende woordweb. Hoeveel?

Herhaal van de vorige les

Wat zijn tekeningen voor het waterleven en de waterkwaliteit? Bring de presentatie, de tekeningen, de tekeningen in beeld. Hoeveel van kinderen, overstromend rood, pechiden en met van de landbouw, maar ook plastic en ander afval.

Maak ook de leerlingen kunnen helpen om de hoeveelheid beschikbaar water te vergroten en de waterkwaliteit te verbeteren!

1. Plaats in vervuiling in de natuur en het water verontreinigen.
2. Water besparen.
3. Waterkwaliteit verbeteren.
4. De aarde helpen afvalen.

Opdracht 2

Maak een waterfilter!

15 minuten • In de klas

Je weet nu best veel over het huis van de waterdieren. Zou jij je wassen in het water van de waterdieren? Wat is er anders aan het water uit de kraan? Water uit de kraan is eerst schone water. Gebruik maken van de...

Wil jij zelf eens water zuiveren?

Benodigdheden per leerling:

- 1 plastic flesje
- 1 papiertje, in twee stukken door gesneden
- 1 klein stukje van de draad of het touw
- 1 klein stukje van de draad of het touw
- 1 klein stukje van de draad of het touw
- 1 klein stukje van de draad of het touw

Ga naar buiten met de jampotjes.

- Laat elk kind water scheppen of de boot, de boot, vissen, meer.
- Of maak een "waterdier" met bijvoorbeeld een klein stukje van de draad of het touw.

Bij mooi weer op het schoolplein

- Demonteer hoe je de filter in elkaar zet. Maar de leerlingen begrijpen in het einde deel van de filter, en ontstaat er een soort trichter met een kleine opening.
- De leerlingen gaan nu vullen met de ingrediënten voor het zuiveren.
- Laat de leerlingen zelf bedenken hoe ze het beste de filter kunnen vullen. Laat ze met het koken of de vatten starten!
- Gaat het vervoer water door het filter? Het is...
- Gaat het vervoer water door het filter? Het is...

Zou je het kunnen drinken?

Neem, er zitten nog beestjes en jampotjes in die je met het filter nog niet kunt zien. En er kunnen nog water van je of de filter stoffen in het water zitten. Daarom zijn er speciale beestjes die water zuiveren.

Natuur als Taallokaal

Najaar 2024 is het pilotproject De Natuur als Taallokaal opgestart. In Amsterdam en Den Haag gaan kinderen uit internationale taalklassen de natuur in en gaan we kijken of kinderen met behulp van natuurbeleving zich meer thuis kunnen gaan voelen en de Nederlandse taal kunnen leren. Deze pilot wordt in 2025 afgerond en wordt financieel mogelijk gemaakt door het Buitenfonds.

buitenfonds
Geef om natuur dichtbij

NatuurWijs
DE NATUUR ALS KLASLOKAAL

Samenwerkingen

Gemeenten

Om de drempel voor deelname aan NatuurWijs voor scholen te verlagen, richt NatuurWijs zich op samenwerking met gemeentelijke NME-afdelingen. Allereerst om in het NME-aanbod opgenomen te worden dat centraal per gemeente aan scholen wordt aangeboden (digitale NME-gids/reserveringssysteem). Daarnaast bieden gemeenten vaak de mogelijkheid aan scholen om met korting of zelfs gratis deel te nemen. NatuurWijs maakt afspraken met gemeenten om voor deze subsidie in aanmerking te komen.

Welzijnsorganisaties en sociaal makelaars

NatuurWijs maakt zich zorgen over de kansenongelijkheid onder kinderen en zet zich daarom in voor kinderen die in aandachtswijken opgroeien. Aan deze kinderen bieden we NatuurWijs-dagen aan tijdens de schoolvakanties. De kinderen bereiken we via welzijnsorganisaties en sociaal makelaars. Deze organisaties kennen de kinderen en de gezinnen waar ze deel van uitmaken goed. In 2024 is de samenwerking met Combiwel in Nieuw-West in Amsterdam succesvol voortgezet. We hebben 2 VakantieToers in de zomer met ze georganiseerd. In Leiden is de samenwerking aangegaan met BuZz en SOL voor VakantieToers en met Inclusio voor andere activiteiten. In Den Haag is een samenwerking aangegaan met WijkZ.

Staatsbosbeheer en Stichting NatuurCollege

In 2024 hebben Stichting NatuurWijs, Staatsbosbeheer en Stichting NatuurCollege hun samenwerking vernieuwd en versterkt. In de nieuwe samenwerkingsovereenkomst (SOK) met Staatsbosbeheer en het NatuurCollege verbinden de partijen zich voor weer vijf jaar aan elkaar. Het NatuurCollege en Staatsbosbeheer staan aan de wieg van NatuurWijs en we werken al veel jaren samen. In de nieuwe SOK is opgenomen dat Staatsbosbeheer NatuurWijs ondersteunt met een jaarlijkse financiële bijdrage en het verzorgen van een deel van de backoffice. NatuurWijs geeft vorm aan educatieve taken van Staatsbosbeheer en leidt o.a. boswachters op tot NatuurWijzer. Met het NatuurCollege werkt NatuurWijs samen aan projecten gericht op de verbinding tussen mens/kind en natuur.

Stichting Nationale Boomfeestdag en Stichting Buitenfonds

Boomfeestdag, Buitenfonds en NatuurWijs zijn drie 'labels' van Staatsbosbeheer. De drie organisaties zoeken elkaar waar mogelijk op en werken samen. Zo benutten ze elkaars expertise en sterke punten om projecten te realiseren. Stichting Nationale Boomfeestdag heeft sinds 1957 samen met schoolkinderen al miljoenen bomen geplant. Stichting NatuurWijs stimuleert met haar NatuurWijzers kinderen om met al hun zintuigen de natuur te beleven en ontdekken. En Stichting Buitenfonds werft fondsen voor (bomen)projecten die educatie en beleving van natuur mogelijk maken.

In opdracht van Stichting Nationale Boomfeestdag werd ook in 2024 een aantal NatuurWijzers ingezet om honderden kinderen op de Nationale Boomfeestdag in Drenthe kennis te laten maken met NatuurWijs. Tegelijkertijd werd de 125ste verjaardag van Staatsbosbeheer gevierd.

NatuurWijs
DE NATUUR ALS KLASLOKAAL

Onze impact

1.539 volgers

2.681 volgers

1.964 volgers

Aantal bezoekers
natuurwijs.nl:
212.087

Aantal
abonnees
nieuwsbrieven:
4.298

KRIIII ... KRIIII

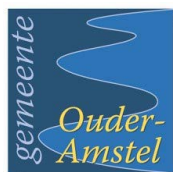

Sponsoren

Met de hulp van onze donateurs en sponsors brengen we kinderen in contact met de natuur. Daardoor kunnen we ook kinderen van scholen die onvoldoende middelen hebben, mee de natuur in nemen. We stimuleren kinderen om een eigen band met natuur op te bouwen, om zelf de natuur te ontdekken. De kinderen leren over de natuur, door de natuur, van de natuur en in de natuur: de natuur als leraar.

We danken onze sponsors en particuliere donateurs, die kiezen om anoniem te blijven, om dit allesmede mogelijk te maken.

Financiën

Staat van baten en lasten 2024
In euro's

Baten

Baten uit levering van diensten

Inkomsten van scholen	129.609	28%
Inkomsten van trainingen	58.951	13%
Overige inkomsten	2.082	1%
	190.642	42%

Baten van sponsoren en subsidies

Baten van verbonden organisaties zonder winstoogmerk	163.481	35%
Baten van andere organisaties zonder winstoogmerk	57.947	13%
Subsidies van overheden	28.073	6%
Sponsoring van bedrijven	12.490	3%
Giften van particulieren	4.041	1%
	266.092	58%
Som van de baten	456.674	100%
	=====	=====

Lasten

Besteed aan doelstellingen

Kosten uitvoer NatuurWijs met kinderen	243.984	52%
Kosten van trainingen	70.955	15%
Kosten lesmateriaal ter ondersteuning van leerkrachten	16.404	3%
	<u>331.343</u>	<u>70%</u>

Besteed aan backoffice

Wervingskosten	25.841	5%
Kosten van beheer en administratie	121.278	25%
	<u>147.119</u>	<u>30%</u>

Som van de lasten	478.462	100%
	=====	=====

Saldo van de baten en lasten 2024	-21.787
	=====

Bestemming saldo van baten en lasten

Bestemmingsfonds	20.787
	<u> </u>
Saldo van de baten en lasten 2024	-1.000
	=====

Founding partners

Staatsbosbeheer

Staatsbosbeheer is een van de founding partners van NatuurWijs, samen met NatuurCollege. Contact met natuur is waardevol voor kinderen. Bij Staatsbosbeheer zien ze het als een belangrijke maatschappelijke taak om kinderen en natuur met elkaar te verbinden. Dat doen ze door hen stimuleren in de natuur te komen spelen, ervaren en leren. Via speelbossen, gezinsactiviteiten, maar ook via educatieprogramma's voor basisscholen, brede scholen en buitenschoolse opvang.

NatuurWijs geeft al ruim 15 jaar vorm en inhoud aan natuureducatie voor Staatsbosbeheer. Dit doen we voor kinderen op de basisschool en BSO, via de beheerteams en de buitencentra. Al meer dan 150.000 kinderen zijn met NatuurWijs naar buiten geweest! Tevens levert NatuurWijs alle opdrachten aan voor 'Leer het van de boswachter' in het maandelijkse nieuwsbericht van Staatsbosbeheer aan scholen. Utrecht, die verantwoordelijk was voor het ontwikkelen van de didactische component van NatuurWijs.

NatuurCollege

NatuurCollege heeft het initiatief genomen tot het ontwikkelen van NatuurWijs en is tevens ook een van de founding partners, samen met Staatsbosbeheer. In de ontwikkelfase was een belangrijke rol weggelegd voor de Universiteit Utrecht, die verantwoordelijk was voor het ontwikkelen van de didactische component van NatuurWijs.

Het NatuurCollege is in 2000 opgericht door Prinses Irene met als doel de relatie tussen mens en natuur te agenderen en versterken. De gedachte hierbij is dat die relatie van groot belang is voor de ontwikkeling van de individuele mens, evenals voor de samenleving als geheel. Deze gedachte vormt een rode draad door de training van onze NatuurWijzers.

NatuurCollege draagt bij aan de NatuurWijzer-training door ook te zorgen voor vernieuwing van ons trainingsaanbod. Daarnaast werken we samen met het NatuurCollege om stages te gaan aanbieden aan studenten van MBO, HBO en WO opleidingen.

NatuurWijs
DE NATUUR ALS KLASLOKAAL

Over ons

Beschermvrouwe NatuurWijs

Prinses Irene

Bestuur

Debbie Kamphuis

Voorzitter

Matthijs Schouten

Dieuwke Hovinga

Hans Timmermans

Penningmeester

Carlos de Bourbon de Parme

Rudy van der Aar

Ambassadeurs

André Kuipers

Ruimtevaarder

Lodewijk Hoekstra

TV presentator Greenkids
en oprichter NL Greenlabel

Willem Ferwerda

Directeur Commonland

Ahmet Taskan

Voorzitter HOGIAF, cross-culturele en multisectorale
ondernemersvereniging in Nederland

Kernteam

Janneke van Montfort

Directeur

Amber Aartsen

Office manager / administratie

Annelies Hupkes

Hoofd trainingen

Esmée van Doorn

Communicatie

Margret Notté (tot 1 oktober 2024)

Jan Janssens (vanaf 1 oktober 2024)

financieel manager

NatuurWijs
DE NATUUR ALS KLASLOKAAL

Dit jaarverslag is een uitgave van Stichting NatuurWijs

natuurwijs.nl
info@natuurwijs.nl

Volg ons op LinkedIn, Instagram en Facebook:
Stichting NatuurWijs

ALLE FOTO'S IN DIT JAARVERSLAG ZIJN GEMAAKT DOOR NATUURWIJZERS

TJIEP ...TJIEP

NatuurWijs
DE NATUUR ALS KLASLOKAAL